

NÁVOD PRO POPIS DAT V TABULCE

DOPROVODNÝ MATERIÁL PRO METODIKU POPISU DAT

vytvořeno v rámci projektu

Zajištění podmínek pro kvalitní správu datového fondu a
zajištění řízeného přístupu k datům

Reg.č.: CZ.31.1.01/MV/23_62/0000062

Historie verzí

Verze	Datum vydání	Popis
1	6. 1. 2025	První verze

1	Úvod.....	4
1.1	O šabloně	4
1.2	Doprovodné slovníky.....	4
2	Popis dat v nástroji	5
2.1	Charakteristiky slovníku	5
2.2	Charakteristiky společné pro všechny pojmy	5
2.3	Subjekty a objekty práva	6
2.4	Vlastnosti	6
2.5	Vztahy	6
2.6	Využívání pojmů z jiných slovníků pomocí IRI	7
2.7	Rozšíření pro evidenci údajů agendy do Registru práv a povinností	7
2.7.1	Subjekty a objekty práva.....	7
2.7.2	Vlastnosti a vztahy	7
3	Publikace slovníku	8

1 ÚVOD

Tento dokument navazuje na Metodiku popisu dat – její přečtení a porozumění je pro následující text nezbytné. Aktuální verze metodiky je společně s aktuálními informacemi a podpůrnými materiály k popisu dat umístěna na Portálu o datech:

<https://data.gov.cz/popis-dat>

Tento návod nemá za cíl naučit čtenáře používat nástroj jako takový – nýbrž ukázat, jakým způsobem v daném nástroji popisovat data podle metodiky s pomocí připravené šablony.

Tabulkové řešení jsme připravili hlavně pro ty, kdo s popisem dat začínají a v úřadě nemají zkušenosti s nástroji na tvorbu popisu dat v grafické podobě (neboli s diagramy/pohledy). Tabulka je nejjednodušší řešení pro základní popis dat. Nevyžaduje vynaložení speciálních kapacit kromě znalce oblastí, které jste si zvolili pro tvorbu slovníků. Berte však na vědomí, že s růstem počtu pojmů, vlastností a vztahů ale roste komplikovanost a klesá srozumitelnost tabulky.

1.1 O šabloně

Šablony jsou připraveny jednak ve formátu XLSX (pro Microsoft Excel). V šabloně je zabudovaná nápověda a výběr z vyplněných hodnot (kde je to vhodné). Sešit se šablonou je rozdělen do čtyř listů:

- **Subjekty a objekty práva**
- **Vlastnosti**
- **Vztahy**
- **Slovník**

Šablonu pro zahájení práce stačí otevřít ve Vámi preferovaném nástroji pro tabulky jako jakýkoliv jiný sešit.

1.2 Doprovodné slovníky

Doprovodné slovníky (obsažené také v šablonách pro ostatní podporované nástroje pro popis dat) jsou v samostatné tabulce. Jedná se o příkladový slovník z metodiky a Slovník obecných pojmů veřejného sektoru. Těmito slovníky se můžete podle své libosti inspirovat, využít jejich pojmy, nebo je smazat. Jedná se o lokální kopie těchto slovníků, jejich úpravou se publikované verze nijak nemění.

2 POPIS DAT V NÁSTROJI

Pro převod tabulky do slovníku podle OFN je velmi důležité, abyste neupravovali názvy listů ani názvy jednotlivých sloupců (tj. první řádek) v tabulkách.

Pomocí jednoho sešitu se popisuje jeden slovník. Jednotlivé charakteristiky slovníků a pojmů jsou doplněny níže. *Doplňující charakteristiky* dále upřesňují význam pojmu nad rámec potřebné úrovně z metodiky popisu dat a doporučujeme je vyplňovat až tehdy, kdy je uznáte za potřebné.

2.1 Charakteristiky slovníku

Obecné informace o slovníku se popisují v listu Slovník.

Charakteristika	Popis	Přípustné hodnoty
Název slovníku	Název slovníku (musí být unikátní vzhledem ke všem publikovaným slovníkům)	Volný text
Popis slovníku	Doplňující informace o slovníku	Volný text
Adresa lokálního katalogu dat, ve kterém bude slovník registrován	Podle této adresy se budou vytvářet identifikátory slovníku a jednotlivých pojmů.	Odkaz (URL)

2.2 Charakteristiky společné pro všechny pojmy

Charakteristika	Popis	Přípustné hodnoty
Název	Název pojmu	Volný text
Popis	Popis pojmu	Volný text
Definice	Definice pojmu	Volný text
Zdroj	Zdroj pojmu	Odkaz URL (ELI), případně volný text
Nadřazený pojem	Nadřazený pojem vyplňovaného pojmu	Název pojmu z tabulky nebo identifikátor IRI
Identifikátor	IRI pojmu – nevyplňovat, pokud se jedná o ještě nepublikovaný pojem!	Identifikátor IRI

Alternativní název	Doplňující charakteristika. Další, neoficiální název pojmu (více informací)	Volný text
Ekvivalentní pojem	Doplňující charakteristika. Ekvivalentní pojem vyplňovaného pojmu (více informací)	Identifikátor pojmu IRI z publikovaného slovníku
Související zdroj	Doplňující charakteristika. Zdroj, který nedefinuje, nýbrž upřesňuje význam pojmu (více informací)	Odkaz URL (ELI), případně volný text

2.3 Subjekty a objekty práva

Charakteristika	Popis	Přípustné hodnoty
Typ	Zdali se jedná o subjekt nebo objekt práva	“Subjekt práva” nebo “Objekt práva”

2.4 Vlastnosti

Charakteristika	Popis	Přípustné hodnoty
Subjekt nebo objekt práva	Subjekt nebo objekt práva, ke kterému je vlastnost přiřazena	Název pojmu z tabulky nebo identifikátor IRI
Datový typ	Doplňující charakteristika. Typ očekávaných hodnot vlastností (další informace)	Výběr ze seznamu (Excel) nebo XSD identifikátor datového typu

2.5 Vztahy

Popis	Popis	Přípustné hodnoty
Subjekt nebo objekt práva (první sloupec)	Subjekt nebo objekt práva, ke kterému je vztah přiřazen	Název pojmu z tabulky nebo identifikátor IRI
Subjekt nebo objekt práva (třetí sloupec)	Subjekt nebo objekt práva, ke kterému je vztah přiřazen	Název pojmu z tabulky nebo identifikátor IRI

2.6 Využívání pojmů z jiných slovníků pomocí IRI

Tam, kde je mezi přípustnými hodnotami „Identifikátor IRI“, je umožněno pracovat s pojmy z jiných (publikovaných) slovníků. Pro používání těchto pojmů v rozpracovaném slovníku je nutné znát jejich IRI – jen tak poznáme, že jde o pojem z jiného slovníku. To také znamená, že tyto pojmy musí být před využitím katalogizované do Národního katalogu dat, ve kterém slovníky/pojmy vyhledáte a společně s jejich IRI. Slovník obecných pojmů veřejného sektoru má identifikátory IRI zanesené také do šablony.

2.7 Rozšíření pro evidenci údajů agendy do Registru práv a povinností

Pokud popisujete subjekty a objekty práva pro jejich následnou reprezentaci v RPP, můžete je popsat detailněji zvláštními charakteristikami definovanými v OFN pro slovníky, uvedeny níže.

2.7.1 Subjekty a objekty práva

Charakteristika	Popis	Přípustné hodnoty
Agenda	Agenda, do které subjekt/objekt (resp. jeho údaje) patří (je „agendový vlastní“, tj. nepřebíraný)	Kód agendy z RPP
Agendový informační systém	Agendový informační systém (AIS), pro který jsou údaje subjektu/objektu práva „agendově vlastní“, tj. nepřebírané	Kód ISVS z RPP

2.7.2 Vlastnosti a vztahy

Charakteristika	Popis	Přípustné hodnoty
Je pojem sdílen v PPDF?	Sdílení údaje (plánované nebo již uskutečněné) v propojeném datovém fondu . „Ne“ znamená „není a nebude sdílen“ nebo „je sdílen, ale ne v PPDF“.	„Ano“ nebo „Ne“
Je pojem veřejný?	Určení, zdali je údaj (ne)veřejný, tj. (ne)přístupný veřejnosti	„Ano“ nebo „Ne“
Ustanovení dokládající neveřejnost pojmu	Ustanovení, ze kterého neveřejnost údaje vyplývá; vyplňuje se právě tehdy, když charakteristika pojmu „Je pojem veřejný?“ je „Ne“	Odkaz (URL), případně volný text

3 PUBLIKACE SLOVNÍKU

Pro publikaci je potřeba tabulku převést do formátu slovníku podle OFN. Tabulku pošlete na účet data@dia.gov.cz. Nezapomeňte zmínit, jaké je zamýšlené využití slovníku (např. evidence údajů agendy do RPP, výkladový slovník apod.).

Jakmile slovník schválíme, obdržíte slovník ve formátu dle OFN, který můžete nahrát a poté pro něj vytvořit katalogizační záznam do vašeho Lokálního katalogu dat.